

pro dogmate in futura abinde sessione publicando proferunt. Qui quidem articulus de justificatione per multos menses maxima cum diligentia & exacta cura in multis Congregationibus generalibus, a Patribus examinatus, disputatus, discussusque est, super quo tandem decretum compositum & formatum fuit. Quod etiam decretum cum per multos dies in generalibus Congregationibus, a Patribus examinatum & discussum esset, & aliqua censura seu notationes super eo considerate essent, quæ sacram Theologiam mere concernebant, iidem Reverendissimi & Illustrissimi D. D. Præsidentes & Legati deputaverunt ex sacra Synodo eos Patres, qui præcipue sacram Theologiam profitebantur, ut dictas censure notationesque examinarent, discuterent, ac secundum Catholicam veritatem decretum reformarent: qui deputati Patres Theologi fuerunt Rev. Patres ac Domini Anton. Filiolus Archiepiscopus Aquisgranensis, Salvator Alexius Archiepiscopus Jurritanus, & Robertus Vaucop Archiepiscopus Arzacanus, necnon Benedictus de Nobilis Aciensis, Dionysius Chironensis, Baldazanus Limpus Portonenis, Baltazar de Heredia Bassonenis, Angelus Paschalis Motulanus, Joannes Fonseca Castellinensis, Petrus Bertrandus Janensis, Aloysius Lipomanus Veronenis, Joannes Salazar Lancianensis, Cornelius de Muffis Buntinensis, Jacobus Jacobellus Bellestrensis, Thomas Castellus Britonensis, Thomas Stella Salpenis, Antonius de Cruce Canariensis, & Ambrosius Catharinus Minoricensis, ac etiam Reverendissimi Patres Generales Ordinum. Qui quidem Reverendissimi Domini Deputati per aliquot dies convenientes coram ipsis Reverendissimis & Illustrissimis Dominiis Legatis & Præsidentibus, dictas censure seu notationes & puncta disputarunt atque discussurunt, & secundum sententiam eorum decretum de justificatione præfatum aptatum & reformatum est: & deinde in generali Congregatione sacra Synodo exhibitum, & denique in sexta & publica Sessione die Jovis 12. Januarii ann. 1547. publicatum. Quæ omnia cum vera sint, & his ego Angelus Maffarellus S. Severini Clericus Camerinenis Diocesis J. U. Doctor, Protonotarius Apostolicus, & ejusdem sacri Tridentini Concilii cum præfens Secretarius semper fuerim, de his fidei facio indubitam omnibus, ad quorum manus præfentes manu propria scriptæ & subscriptæ litteræ pervenerint. Datum Tridenti die 20. mensis Januarii ann. Domini 1547. Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Pauli divina providentia Papæ III. ann. 13.

Idem Ang. Maffarellus. †.

Die XXIV. Januarii, M. D. XLVII.

31. In nomine Domini Amen. Anno a Nativitate ejusdem 1547. die vero Jovis 12. mensis Januarii, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Pauli divina Providentia Papæ III. ann. 13. celebrata fuit sexta Sessio publica sacrosancti œcumenici & generalis Concilii Tridentini, in qua dum celebrabatur, inter cetera post publicationem decretorum, egregius vir Dominus Hercules Severolus Promotor ipsius sacri Concilii petit accusari contumaciam absentium Prælatorum, declarari eos incurrisse penas contentas in Bullis Sanctissimi ejusdem Dom. nostri Papæ, ac decerni processum contra eos, &c. Necnon constitui Judices, coram quibus de his agnosceretur. Tunc Reverendissimi & Illustrissimi Cardinalis Dominus D. de Monte, primus Præsidentis & Legatus respondit alta voce, sibi placere, ut accusaretur contumacia contra absentes, qui non sunt detenti legitimo impedimento, nominavitque Judices, coram quibus de hac re agi debeat; Reverendissimum videlicet in Christo & Patrem & D. Antonium Filiolium Archiepiscopum Aquisgranensem, & Reverendos Patres Dominum Didacum de Alga Astoricensem, & Joannem Baptistam Cicadam Albiganensem, respective Episcopos ibidem præfentes, & cum aliis Reverendis Patribus Sessionem ipsam cum pluvialibus & mitris, ut moris est, celebrantibus. Quæ quidem contumacia accusatio votis Patrum pertractata a majori parte approbata est. Prænominatorum autem Judicum deputatio toti Sacra Synodo unanimiter placuit. Cumque prædicta omnia vera sint, & a me Angelo Maffarello de Severino Clerico Camerinenis Diocesis, J. U. D. & Protonotario Apostolico, atque ejusdem sacri Concilii Secretario adnotata fuerint, de his indubitam fidem facio omnibus, quorum manus præfentes devenierint, manu mea propria scriptæ & subscriptæ pervenerint. Datum Tridenti die 24. Januarii anno Domini & Pontificatus ut supra.

Idem Angelus Maffarellus manu propria. †.

Die XX. Februarii anno M. D. XLVII.

32. In nomine Domini Amen. Cum per ipsius Dei omnipotentis gratiam peracta fuisset sexta publica Sessio hujus sacrosancti œcumenici & generalis Synodi Tridentina, in qua celeberrimum illud de Justificatione decretum unanimi omnium Patrum consensu, & placito confirmatum & approbatum fuit die 13. Januarii anno 1547. Ipsa sacra Synodus ad ea, quæ in proxime futura Sessione tractanda essent, accedens, pro dogmate sacra Ecclesie Sacramenta, & pro reformatione ea quæ residentie Episcoporum adnexa sunt, præ manibus sumpsit. Quæ duo capita per sacras Congregationes particulares primum discutienda & examinanda, deinde in generalibus Congregationibus referenda & concludenda fore die Sabbati 15. ejusdem mensis, in generali Congregatione deputandorum facultatem judicio Reverendissimorum & Illustrissimorum Dominorum ipsius sacra Synodi Præsidentium remisit. Itaque ipsi Reverendissimi & Illustrissimi Domini Præsidentes dicto articulo residentie annexis examinandis discutiendisque eos Prælatos delegerunt, qui præcipue jus Canonicum profitentur. Hi autem fuerunt infra scripti, videlicet Reverendissimus & Illustrissimus Dominus Petrus Pæceus Cardinalis Cremenfis, ac Reverendissimus Dominus, D. Antonius Filiolus Archiepiscopus Aquisgranensis, & Joannes Michael Saracenus Archiepiscopus Materanensis, & Reverendi Episcopi Thomas Campejus Feltrensis, Elizeus Arpinas, Soranus, Jacobus Cortesius a Prato Tolonenis, Joannes Campejus Parentinus, Ludovicus Simoneta Pisarenis, Joannes Petrus Ferretus Mylenis, Franciscus Navarra Pacensis, Didacus de Alga Astoricensis, Philippus Archintus Salutarium, Joannes Baptista Cicada Albiganensis, Bernardus Diaz Calaguritanus, Sebastianus Pigijs Aliphanensis, qui Domini deputati coram Reverendissimis & Illustrissimis Dominiis Præsidentibus & Legatis sæpius convenientes, dictam materiam annexorum residentie examinarunt & discussurunt; atque tandem secundum eorum judicium decretum confectum est, quod deinde in generali Congregatione exhibitum fuit concludendum atque firmandum. Quæ omnia cum vera sint, ego Angelus Maffarellus de Severino Camerinenis Diocesis, Juris utriusque Doctor, ejusdem sacri Concilii Secretarius, & Protonotarius Apostolicus, omnibus, quorum manus præfentes devenierint indubitam fidem facio, datum Tridenti 20. Februarii anno Domini 1547. Pontificatus sancti in Christo Patris & Domini nostri D. Pauli Divina providentia Papæ III. anno 13.

Idem Angelus Maffarellus sacri Concilii Tridentini Secretarius manu propria. †.

His omnibus subjicitur instrumentum attestationis de veritate præcedentium attestationum signatum & appensis sigillis munitum per Antonium de Picolis de Leudro Vicarium Generalem Domini Reverendissimi & Illustrissimi Christophori Presbyteri Cardinalis, Episcopi Tridentini, & Petrum Foscherium prætorem juridicum Tridentina civitatis, expeditum in eadem Tridentina civitate die 15. mensis Martii anno 1547. Pontificatus Pauli III. anno 13.

33. Postquam e vivis excessit Paulus Papa III. communibus Purpuratorum suffragiis Pontificiam nactus est dignitatem, idem qui primi Legati Apostolici titulo Tridentina Synodo præfederal Cardinalis Joannes Maria de Monte Episcopus Prænestrinus, qui sibi Julii III. nomen acceperat, creatus cum ob mutuas Cardinalium alterationes vacasset Romana Sedes tres fere menses, initio Pontificatus ut se gratum erga Farnesios exhiberet, Octavio Farnesio, quam eidem Paulus Pontifex ipse avus ademerat, restituit Parmensi civitatem. Idemque primo sui Pontificatus anno edictum promulgavit resumptionis Concilii Trid. Cujus prima sub Julio Sessio numeratur ab ipso Concilii exordio undecima, celebrata Kal. Maji anno 1551. Duodecima vero inita die 1. Septembr. ejusdem anni: in quibus duabus quia pauci Prælati Tridentum convenerant, majorque pro certo Prælatorum numerus expectabatur indies, nihil aliud extitit decreti, nisi de prorogando ulterius Concilio.

34. Sess. XIII. actum est de sacrosancto Eucharistia Sacramento, cujus cap. 7. circa preparationem ad illud sumendum necessitatem juxta præceptum & admonitionem Apostolicam: *Qui manducat & bibit indigne, judicium sibi manducat & bibit, non dijudicans Corpus Domini: probet autem seipsum homo &c.* hac statuunt Tridentini Patres: *Ecclesiastica autem consuetudo declarat eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Quod a Christianis omnibus etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incumbit celebrare, hæc sancta Syno-*

Synodus perpetuo servandum esse decrevit, modo non desit illis copia Confessoris. Quod si necessitate urgente, Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quam primum confiteatur. Huc refertur Evangelica parabola ejus, qui non habens vestem nuptialem ad convivium accesserat. Ideoque projici meruit in tenebras exteriores. Hicque astipulantur veteres Sancti Patres dicente Ambrosio lib. 6. in Lucam cap. 9. *Nemo cibum accipit Christi, nisi qui fuerit ante sanatus, &c.* Et mox: *Ubique ergo in hoc mysterio hic ordo servatur, ut prius per remissionem peccatorum vulneribus medicina tribuatur, postea alimonia mense celestis exuberet.* Basilius quoque lib. 2. de Baptismo: *Mundemur (inquit) ab omni inquinamento, atque ita ad sancta accedamus, ut iudicium eorum, qui Dominum occiderunt, effugiamus. Propterea quisquis ederet panem, ac biberit poculum Domini indigne, reus erit Corporis & sanguinis Domini.*

37. Ejusdem Sess. XIII. cap. 3. de reform. *Non potest ab Ordinarii sententia interlocutoria appellari, nisi tale sit gravamen, ut nequeat per ejusdem Ordinarii definitivam reparari.*

Hoc ipsum pridem statuerat cap. ut debitus, & cap. cum cessante, de appellat. Idemque cautum fuerat in concordato Pononiensi inito inter Leonem X. Papam & Francisc. I. Regem Franciæ. Idem idem iterat Tridentinum sess. 23. de reform. cap. 20. Observandum peraque a correctione legitima non posse provocari, nisi modus excedatur, c. ad nostram, & c. reprehensibilis, & c. si. de appell. hicque Gallicana jura consentiunt; edixit enim Franciscus I. Rex anno 1539. art. 5. appellatione a iudicio sententiarum per Ecclesiasticas personas in materia correctionis, discipline, & aliis Ecclesiasticis causis, nullum produci suspensivum, sed tantum devolutivum effectum; adeo ut his non obstantibus, & citra sententiæ præjudicium possit Ecclesiasticus iudex suum ulterius iudicium proficui. Et in Comitibus Blesensibus Henricus III. hoc pariter edicit. Similiter jure communi appellatio non suspendit excommunicationem, suspensionem, aut interdictum late sententiæ, sed solum devolvit ad superius tribunal, c. cum ad hæc, de appellat. Communis sententia est, incarcerationem censendam esse inter illa, quæ damnum irreparabile inferunt, ideoque subsistere ac valere appellationem ab interlocutoria sententia, qua decernitur captura seu incarcerationatio, & Ordinarium teneri huic appellationi deferre, atque processum ad iudicem appellationis transmittere, sine tamen ulla sententiæ suæ suspensione, quia reus interim carcere concludendus est, donec superior iudex, causa cognita, aliud jussit. Alioquin enim gravium criminum rei libertati redditi per fugam facile evaderent. Idemque iudicatum fuit a sacra Cardinalium Congregatione, Pontifice approbante, ut refertur in declarationibus & remissionibus ad cap. 20. Tridentinae sess. 24. de reform. Atque idem docent Barbosa ad l. 2. ff. solut. matrim. in princ. Mainardus Gallicanus Jurisconsultus lib. 2. Decisionum, cap. 23. & alii.

36. De Visitatione quoque Congregatio sacra Concilii 7. Martii 1596. declaravit, non posse Episcopum in visitatione reculari ut suspectum, dum tamen processum in ea non involvat, sequè intra visitationis limites contineat. Eademque Congregatio Maji 25. ann. 1601. censuit Episcopum visitationem aggredientem, atque etiam in preparatoria inquisitione non posse quasi suspectum reculari, nec probatione suspicionis præpediri, quominus pena extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos punire queat; ut legitur in Collectione declarationum ad hanc Tridentinam sess. 13. cap. 1.

37. Sessionis ejusdem XIII. Cap. VI. *Cum non raro contingat subditos ab Episcopo pro ipsius officio correptos illi ex malevolentia causam criminis intentare, cujus molestie metu signiorum reddantur in officio Episcopi, aut ab Ecclesiis suis abesse & vagari pro sui defensione, cum magno Ecclesiarum detrimento, & Episcopalis dignitatis diminutione cogantur, statuitur, Episcopum, nisi ex causa, ob quam dignitate propria deponendus foret, etiam contra ipsum ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, aut accusationem, sive alio quovis modo procedatur, nequaquam esse citandum aut monendum, ut personaliter compareat.*

Provida & notabilis est ista constitutio, qua & Episcoporum dignitati & Ecclesiarum utilitati consulitur. Summi Pontifices Liberius & Nicolaus olim resciperunt, inconvenientis esse, si Episcopus ex causa infestationum aut adversitatum, quas ab aliis patitur, gregem compellatur sibi commissum relinquere, c. suggestum, & c. sciscitari, 17. q. 1. Quando vero tas fit Episcopo a pro-

Cabassarii, Notitiæ Ecclesiasticæ.

pria Ecclesia discedere, præclare differit S. August. scribens ad Honoratum Episcopum epist. 180.

38. Sessionis XIV. Cap. IV. definit: *Contritionem esse animi dolorem ac detestationem de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Docet præterea, contritionem, si perfecta sit, hominem Deo per caritatem reconciliare, etiam ante penitentia Sacramentum susceptum; eo quod in ea contineatur cum dolore & amore infuso votum ipsius Sacramenti. At vero contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur, quæ ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehemæ metu concipitur, esse donum Dei & impulsus Spiritus sancti, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo penitens ad justitiam sibi parat. Et quamvis sine penitentia Sacramento per se non justificet peccatorem; attamen cum ad Dei gratiam in Sacramento Penitentia impetrandam disponere. Hoc enim timore vultu concessos Nivovitas ad Jona prædicationem, misericordiam a Domino impetrasse.*

Tu hic observa, contritionem, quæ justificat, esse quidem anteriorem justitia & gratia, ad quam disponit, necesse est enim dispositionem & causam præcedere, deinde formam & effectum sequi. Ceterum hæc omnia unico temporis instanti perficiuntur; licet diversa ibidem concipiatur & intercurret ordinis seu nature ac rationis instantia. Verum eodem temporis instanti, quo existit contritio, pariter gratia coexistit.

39. Eadem sessione XIV. Cap. V. *Oportet a penitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recitari, etiam si occultissima illa sint. (Et quibuldam interjectis) Colligitur præterea etiam eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, quod sine illis peccata ipsa neque a penitentibus integre exponantur, nec iudicibus innotescant.*

Porro circumstantiæ, quæ speciem peccati mutant, in triplici differentia sunt. Quædam enim adiungunt mortalem alterius speciei malitiam, ut si quis Sacerdotem occidit, non sufficit de homicidio accusari: qualitas enim Sacerdotis adiungit huic peccato sacrilegium lethale. Idem dicendum in homicidio communi laici, sed intra Ecclesiam perpetrato, ea quippe loci circumstantia sacrilegium pariter inducit. Aliæ quædam circumstantiæ id præstant, ut peccatum, quod veniale duntaxat esset, fiat mortale, ut si quis alterius famæ leviter detrahat hac intentione, ut audientis odium & gravem vindictam concitet adversus illum, de quo sermo est. Tertio demum ex opposito circumstantiæ peccatum ita mitigant, ut quod mortale foret, non nisi veniale sit, cujusmodi est subreptio defectu sufficientis deliberationis, inadvertentia iudicii, ignorantia leviter culpabilis. His tribus casibus non datur Sacerdoti sufficientis peccati notitia, ut omnes consentiunt Theologi. Sed in tertia præfata circumstantia, si bona fide facta sit confessio, necessitatem negant in altera confessione hunc defectum reparandi. In ceteris autem duabus necesse est suppressionem circumstantiæ mortalis reparare; immo si per malam fidem scienter suppressa fuerit, non solum id peccatum, sed tota etiam confessio est iteranda: utpote ex perversa contentis dispositione, invalida & interiori absolute desitura.

Sessionis ejusdem XIV. Cap. VI. de reform. statuitur: *Ut Clerici, qui in sacris sunt, aut qui beneficium Ecclesiasticum possident, Ecclesiasticum habitum deserant: & si postquam ab Episcopo moniti sunt, habitum adhuc deferre recusant, per suspensionem ab Ordinibus, aut beneficio ejusve fructuum privatione, ab Ordinario puniantur, quantumvis exempti forent. Si vero correpti adhuc neglexerint, per officiorum aut beneficiorum privationem coercantur.*

Idiplum ante constituerat Concilium Viennense Clementina. quoniam innovando, de vita & honest. Cler.

Ejusdem Sessionis Cap. X. *Regularia beneficia in titulum Regularibus professis providendi consueverunt, cum per obitum aut resignationem vel alias illa in titulum obitantis vacare contigerit, Religiosis tantummodo illius Ordinis, vel iis qui habitum omnino suscipere & professionem emittere teneantur, & non aliis conferantur; nec vestem lino lanaque contextam induant. Dent. 22.*

Cap. XI. *Quia vero Regulares de uno ad alium Ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra Monasterium obtinere solent, ex quo vagandi & apostatandi occasio attribuitur: nemo cujuscuque Ordinis Prælati, vel*